

מהו בעצם פירושו של המושג "ערי" כה" במקרה מיוחד כ"דברי הכנסת"? כשנסתלי על עצמי את עריכת "דבר" רי הכנסת" נאמר לי שתפקידי יהיה לערוך ולסגן את הנאומים. כמד לש" רובי וידעתי הסובה עליי. — משנכ" נסתי לעבודה שאל אותי דוד רמז ז"ל, מהו הפרינציפ שלי בעבודת"ערי" כה זו? עניתי לו, שהפרינציפ הרא" שון הוא מצוות לא תעשה: לא לש" נית מסגנונם של הנאומים, שכל אחד מהם יש לו סגנון שלו. — הפרינציפ השני (והוא העיקרי): הבהירות. פירושו, שלא יתא כדרך העתונים העב" ויים, שהקורא נאלץ לא פעם לקרוא בהם פעמיים ואפילו שלוש את מה שלפניו. — והפרינציפ השלישי — בנוסח הצמיו המוחלט של קאנט: כתוב"א כך, שכתובתך תהא ראיה לשמש כלל לסגנון עברי. ביתר דיוק: ש"דברי הכנסת" יוכלו לשמש ספר" שימוש ללימוד הסינטאקסיס בבתי" הספר.

קל היה לקבוע מראש פרינציפיים ותכנית"עריכה בכלל. מיד באה המצי" את והתחילה ליצור לי פרינציפיים חד" שים לבקרים, וזה לי חמש שנים, שת" הליך זה של יצירת פרינציפיים אינו פוסק. מכונה מסובכת ומפליאה זו. השפה העברית, שהמשתמש בה משת" מש בכל ש"בה התפתחותה ודרגותיה (אורבא, תאורגא לעצמכם סופר אנ" גלי א רוסה המשתמש גם בסגנון אנגלי, או רוסה, שלפני חמש מאות שנה!) נותנת מקום לאלפי מיני טעו" יות, טיולופים, הרכבים, טשטושים י" אחרון אחרון גורא — שגיאות של פליטות"פירוקולמוס, שבמידה שיעב" די הוא בקי יותר, כן עשוי הוא ש" גות יותר (לשגות — תרתי משמע: במידה שהוא שוגה יותר באהבה של השפה, כן יכול הוא לשגות יותר).

וכאן עלי לקבוע את העובדה, שמאה ועשרים חברי הכנסת כולם יודעים עב" רית, מוכן, שלא הרי ידיעה. כהרי ידיעה, אך הצד השווה שביניהם, שאף אחד מהם אינו מוחסן מפני שגיאות הלשון הרעותה בעתונים העבריים בארץ (ואל תגידו בנת: גם בספרות היפה. — ומאחר שהנאומים באים למערכת

אחרי שהנאומים עצמם חיקנו אותם בסטאנסל, הרי אין כאן ענין בשגיאות דיבור, שאין אדם נתפס עליהן, אלא בשגיאות שבכתב, ובכתב מתוקן בידי המחבר עצמו.

ובכן — הפרינציפ, שלא לשגות אה סגנון הנראס"המחבר, דומני שאין צר רד להדגיש, שלא כל היודע עברית, ואפילו על גוריוה, יודע גם לכתוב, הכתיבה היא כשרון לחוד, שנית, לא כל אדם יש לו סגנון. נאום כזה משר אירה המערכת כמות שהוא ואינה פת קנת בו אלא את הטעויות הלשוניות, אם ישנן כאלה. העבודה מתחילה באר" זה טיפוס עברי האוהב לתבל בדיבורו פסוקים או שברייפסוקים מן התנ"ך או מן התלמוד וכדומה. באלה אק הפ" ערכת נוגעת, אלא כשהפסוק מפרע לבהירות הענין, או שהוא מכניס משר מעות אחרת, לדוגמה: רוצה הוא לומר לאחד מחברי הכנסת: אתה שואל יותר מדי? — ואמר: הקשית לש" אלו? — או: רוצה הוא לומר, שהלה סרוד ביותר — ואמר: סרוד משכמו ומעלה. — או, אחד עברי מובהק או שגורבו משך זרות. —

ואולי כאן הוא המקום לגנוע בשא" לת המלה, את", שראש הממשלה הראשון שלנו דוד בן-גוריון נוהג להשמיטה, טובן שיש לו הרשות לכך, לא רק בתנ"ך ישנן כמה דוגמות לכך (תן לי הנפש, והרכוש קח לך", ה' נתן לכם השבת", וביחוד כשהשם שב" פסוק בא עם כינוי, כגון, טבתה טב" זה, מסכה יונה, אף ערכה שלחנה") אלא גם כמת גאונים, וכיניהם הרמב"ם. נהנו כך, אך כשראש ממשלה מזהיר באוני המדינה העולם: "זה לא יביא השלום במזרח הקרוב", הרי אם איש מן המערכת אינו מכין, אם זה לא יביא את השלום, או אם, את זה לא קוראים שלא ירדו לסוף דעתו — והלא אין נואם שלא ירצה שיבינו אותו —

ובמקרה כזה עלינו להציל את הבהיר רות ב"את", וכאן נכנס מאליו גם פרינציפ הבהירות, שלישה מיני א"בהירות הם: א) הדוגמה דלעיל; ב) סתם משר פט לא"בוירי, עליפי רוב משפטים מופ" סקים עליידי מאמר מוסגר, שהנואם שוכח לגמור את מה שהתחיל לפני המאמר המוסגר, לדוגמה: "ביארהי לו לאיש"שיחי, שאי"עליפי שאנו נמ" צאים במצב — וזה חוץ הבאת מס" פרים מדוייקים בכל שטחי המסחר והתעשייה, שאנו הולכים ומפתחים כל הזמן במאמצים על"אנשיים, שאין דוגמתם בעולם". נקודה, באיזה מצב אנו נמצאים? — במקרה כזה פונה המערכת אל הנואס"המחבר, שעל"פי רוב קשה להשיגו במועד הדרוש, תרי נה, לסוג זה של א"בהירות שייך עוד סוג, שהוא דווקא בהיר בהחלט, אלא מה? הוא אמר את ההיפך מכ" רונת הנואס, רוצה הוא לומר, למשל, שצ"רצ"ל הוא בעל כשרונות מסוגים שונים, ואמר: "צ"רצ"ל אינו רק דיפלומאט" — וזה כמש תהיפך, אין בארון רק שני לחות אבנים" פירושי, שבארון יש רק שני לחות אבנים, וה" לא אפשר לומר פשוט: "צ"רצ"ל הוא לא רק דיפלומאט", ואיש לא יבין את ההיפך. — והנה משפט, שיכול לשמש משימת"מבחן בבתי"הספר, ממש חידה, אחד השר"ם אומר: עלי לומר במפורש, שאנו לא נסתפק רק בזה בלבד? — מתוך נאומו החשוב יוצא, שדורש הוא יותר מאותו "זה" מסויים, בשעת נאומו, בדיבור, די לו אם הוא מדייש את המלים, לא נדי" תפק" ומבלוע את המלים, רק בזה", וכל הכנסת מבינה את לונתו, (אגב, ב"צמנת" זה כנחתי ששה מועמדים — כלומר, מוצעים — למערכת "דברי הכנסת", ארבעה מהם היקנו; בזה בלבד לא נסתפק", שפירושו: ואילו בשאל הדברים כן נסתפק, ושנים מהם היקנו; רק בזה לא נסתפק" שפיר

מאת אביגדור המאירי

רושו כדלעיל, ובכן, אף אחד מהם לא, "פיענה" את חידת השר, שאילו היה אומר בפשטות: "עלי לומר במ" פורש, שלא נסתפק בזה בלבד", לא היה גורם לסתריפתר כזה ואולי גם לא לכשלונם של ששה מוצעים (בידי מפלגות, כמובן), שאגב, אין זה משר ריע להם להיות עתונאים מצויינים, ואפילו מתרגמים בקבלנות, ואת הפרינציפ השלישי הייתי מנסה לנוער בנוסח ברור יותר: השתדל לכתוב כך, שהקורא יבין אותך בלי כל סימני הפסק למיניהם, (רק סופר אחד עושה זאת וגם מצליח ב"90% — ש"י עגנון).

אולי הצליחו הדוגמות המעטות שה" באתי לפרוץ הרך קט, שהקורא יציץ בו אל תוך תהום האפשרויות לקלוקל מנגנון"קסם זה ששמו שפה עברית, מה שלמדנו במערכת "דברי הכנסת" חוץ חמש השנים הללו בשטח זה, הוא פאנטאסטי, ואין שגיאות הדקדוק בכלל אלה, להיפך, יש לציין, שבכלל אין אנו מוצאים אצל חברי הכנסת שגיאות דקדוק, ולמען האמת טוב עלי להד" גיש, שאין שגיאה בכנסת שאינה מצד יה בעתונות העברית, אלא שכאן נת" קלתי ואני נתקל בהן באורח מקצועי, ודרך אגב, כשאנו רוצים לפעמים להי" עוד בעתונים, המקדימים להדפיס את נאומי הכנסת (מיד למהרה), אין אנו מצליחים בזה אלא לעתים רחוקות ביותר, כי העתונים מביאים את הד" יסוד" עבר מן העולם ובמקומו שולט ברים כנתינתם בסטאנסל, אפילו בלי תיקונים של הנאומים עצמם, וכמה מגיהים ישנם במערכות העתונים, המ" תקנים לא רק את שגיאות הדקדוק ושגיאות"לשון עס"הארצות, אלא גם את טעויותיהם של תלמיד"הכמים ובקיאנים, שרובן כבר נתאורחו גם בדיבור וגם בכתב. — כגון החלפת "חוץ מן...", "מתוך ל" זה בזה; השר" מוש בהמון בשמ"העצם, יחיד" במקום התאר, יחידי", או "שם הכרתי סד" ולא פעם תומר בצורת פליטות

איך עורכים את דברי הכנסת (חמש שנים לבנסת)

פרת כלשהי" (ודאי סופרת כזית או כשעורה); החלפת, בכל אופן", ועל כל פנים" ב"מכל מקום"; "לא עשית מספיק", במקום "די"הצורך"; והשר" מוש ב"נוסף" במקום "עוד"; "היא יל" דה בן, אך יש לה ילד נוסף בן המש" (גא להכיר: ילד בן המש נוסף על ילד שנולד עכשיו? פיננמן שכזה). — ומחלת התנכת — כמה סחברי הכ" נסת מעגבים על הסגנון התנ"כי: קר ספת להם הצורה, למען" — למען ללכת"; וגם "למען לא ללכת" והמלת "אשר", שבלעדיה חיי אדם אינם חיים, ודווקא בצורת, אשר אומר", "אשר מדבר"; "אשר הנם במולדתם", כך מתניכים גם את סגנון התלמוד: "אין אחר מעשה בית"דין מאומה", ולא עוד, אלא: "נורא מאימה מאין", במקום "שחק" או "נשתחק" — "הח" ריש דום" (הרי לכם כל המשפט: "ואחרי שאמרתי לו כמו שצריך, הח" ריש דום" — הוויגו הזה של הזא"ר גון "אמרתי לו כמו שצריך" עם ה"תנ"ך), וכלום בעתונים "מחליט" מיהו? נל ב"ר"ביבור "גמר אומר", ונהה משפט תנכי מובהק: "אמנם כאשר לא נאוחו מחדש להצעת" אשר חזרות, השארתי אותם לאנחות באמ" רי: אל געת, רבותי, יתור בגושא זה בדברכם אתי" (תביטוי "אל געת" האבסורדי מפאר גם את גני"הירק של נו כפרה מלאכותי עשוי ממטלית של אדרת"ארגמן). — הביטוי "אין לו יסוד" עבר מן העולם ובמקומו שולט "אין לו שחר"; יבוטם להם למהוג" כים, אך "אין לו שום שחר" ו"אתה מדבר ללא שחר" — זה בכל זאת קצת יותר מדי לקיבה עברית, — ומה דעת" כם על "אמר כהוצפתו כי רמה"?

פחות מכל הייתי מייעץ לעתונים הימניים שלנו לחייך על אלה, אין אמר אחד מחברי הכנסת לשעבר: "התפאר בעצמן ואחריכך תפאר את רים" ולא פעם תומר בצורת פליטות

הגיון, כגון המוסד הזה גוסס ועוד יוד נסריה"; או "תמותה הילידים עושה שם היל" (וזה מפי אדם לא"דווקא איספריאליסט מושבע), או: "בית"הדין מורכב משופט אחד" (שופט כזה היא איזה מין קאנטאר — רוכב ומורכב כאחד). או: "אתה עצל לכתת את עי" נך ולקרוא בדיק מה שכתוב בחוק" או: "אני מצביע באוני חבר הכנסת על — — —" (להצביע באוני מישחו — אינני מקנא במישחו זה).

פרת"ירוח כאלה אספתי יותר מאר" בע מאות; אך יותר מזה מתוך הע" תונות העברית, ולא לשכוח: הלא ר"ם הגדול (ולא "רוב רובם", שהוא אינו אלא רובו של רוב, ובכן פחות מרוב) של חברי הכנסת אינם סופרים ולא עתונאים, ואינם נוטלים גדולה לעצמם להתייכר, שמפיהם היה הש" פה העברית, — דווקא חבר הכנסת שאלני, איזה שם הוא זה, אכזר מכל — המלך"? אולי תראו לי עם, שח" אטרון יכדיו בו בכל העתונות ובאלפי מדעות על מחזה, ששתי שגיאות גסות משרבבות את לשונן מתוך שמו? אם אינני טועה, הרי "אכזר" הוא שם" עצם (התואר הוא "אכזרי") וגם אם יש רשות להשתמש בו כחוא"ר (כמו בכל שם"עצם להדגשת הדבר, כדוג" סת "ענק" במקום "ענקי", "ילד ענק" במובן "ממש ענק" — איך זה מיחסים ערד"שווין לשם"עצם: "מכל" כאילו אומר: "שולחן מכל" או "שולחן ביר" תר" (סליחה, זהו "מפשנה ביותר").

אך גם "אכזרי מכל — המלך" היא אבסורד עברי, נראה, שגם המחבר הרגיש בפגם שבשם המחזה, אכזר מכל המלך" ולכן לקח לו לעזר את הקו (—), אלא ששום סימן אינו יכול לעלא את חסרונה של מלה עברית — העברי אומר: "אכזרי מכל הוא מיד"התכמים", דבר"הים בהירים עליפי

תקופתנו זו היא תקופת"לחץ לשפה העברית, לחץ זה התחיל עם תחייתה של השפה; אך טענה היא, שתחיית שפ" תנו התחילה עם דיבורו העברי של גהשון"השפה — אליעזר בן"יהודה. היא התחילה עם העתון היומי העברי הראשון — עם הכלי"לדת הכרוניקה הפשוטה, הידי; הראפורטית והפול"ר טית היום"ימית, כשהשפה העברית, שפת לשון"הקודש, שפת"הפרחים של "בוכבי"יצחק" הפכה לשפת"השוק — לשפת הפרוה, והפרובלימה היתה לא "הפארת המליצה", לא אדר"היקר" והארגמן, אלא הכפתור, שווד"הנעל והרכסי"ת הקטנים המדוייקים: מלות" העזר, מלות"הקשר ואפילו סימני" ההפסק וסימני"ההדגש, כלומר, טעמי" המקרא שקפאו בפולחן הדתי של ה"תנ"ך.

כפתורים אלה המיהם אבני"המכשול לעבריים המובהקים ביותר, לידעני השפה, לבקיאים ולמהלטימים בשפת" הצחות מכל המינים, הוא יודע עב" לגמרי: יודע להגיה על הגיר משפט בהיך בלשון שאינה משתמעת לשני פנים או לפניו מטושטש"יב, — מכאן הקור" ית, שאותם חברי הכנסת שאינם "תל" מיד"התכמים", דבר"הים בהירים עליפי

רוב יותר משל הבקיאים, המסלסלים ומייפיים (מייפרם באמת) את השפה במקלעות"פרחים ופמורי"ציצים המס" תבכים לפעמים לתשרוכת"חבלבל שאין מוצא ממנה, אפשר להוכיח הוכחה משפטית ברורה, את הסכנה שבמוצות ההתלפת של "תוך" ו"מתוך", למשל, בפורטוקול המטטרה מפי נאשם בריצח בכונה תחילה: ה"תוך" יוכל לשתרר איתו, וה"מתוך" — להביאו לידי תליה.

חמש שנות מערכת "דברי הכנסת" — בשבילנו ערכי הנאומים: חמש שנות אולפן יסודי לשפה העברית! בהנאי: שהעורכים ירעו את חסוד שבמירא הגאצית, גיתי ספר ונחוי" — וגם: אל תאמין בדיעותיך עד יום מותך!